

چکیده‌ی یافته‌های پژوهشی

«بررسی وضعیت نشر و ناشران»
● فاطمه حدادی

اشاره

«بررسی وضعیت نشر و ناشران کتاب در استان یزد»، پژوهشی است که توسط **فاطمه مکی‌زاده** طی دهه‌ی ۷۰ با تکیه بر اطلاعات موجود انجام گرفته است. ابزار تحقیق، پرسش‌نامه، مصاحبه و استفاده از منابع آماری، و روش پژوهشی پیمایشی، و جامعه‌ی آماری شامل ۱۹ ناشر و ۱۲۶ کتاب‌فروشی در استان بوده است. از نتایج به دست آمده، به‌طور خلاصه می‌توان به این موارد اشاره کرد: به استثنای دو سال ۱۳۷۱ و ۱۳۷۵، در طول دهه‌ی ۷۰، رشد انتشارات در کل سیر صعودی را طی کرده است، ولی نسبت به کل کشور، در وضعیت مطلوبی قرار ندارد. از نظر موضوعی، بیشترین عناوین در حوزه‌ی ادبیات و کمترین در حوزه‌ی هنر منتشر شده است و بیشتر ناشران از وضعیت و شرایط نشر رضایت داشته‌اند. در پایان پیشنهادهایی برای رفع مشکلات ارائه شده است.

۱۸/۱۹۹۱۹۲

بهار و تابستان ۱۳۸۶

۹۰

بیان مسئله

انتشار کتاب در هر جامعه از شاخص‌های اصلی رشد فکری و معنوی است. نشر بنا به طبیعتش، فضا ساز و فرهنگ آور است و از مهم‌ترین و نیرومندترین اهرم‌های تحول فکری و فرهنگی است. نشر ایران طی عمر کوتاه خود همواره با مشکلات عدیده‌ای دست به گریبان بوده و یا با فراز و نشیب‌های گوناگون برخاسته از تحولات اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و پیشرفت‌های فنی مواجه بوده است [آذنگ، ۱۳۷۵]. بررسی تاریخی‌چهره‌ی نشر حاکی از نبود برنامه‌ریزی صحیح و اصولی در نشر است. دلیل این برداشت، نوسان تعداد عناوین طی سال‌های متفاوت، افزایش غیرقابل منتظره‌ی تعداد عناوین در زمانی خاص، و سیر نزولی آن طی چند سال متمادی است. دگرگونی کلی در نشر باید در دو جنبه آغاز شود: پژوهش، و آموزش. پژوهش‌های بنیادی در زمینه‌ی نشر بیانگر تأمل و دقت، و سبب تصمیم‌گیری بر مبنایی قابل اعتماد خواهد شد. تحولات جهانی نشر را می‌توان از راه آموزش به دیگران انتقال داد، اما برای رویارویی با مشکلات خودمان، هیچ راهی جز پژوهش مستقیم نداریم. پژوهش‌های متعدد، وسیله‌ای برای شناخت درست، و پیش‌بینی رفتار و عوامل مؤثر بر نشر هستند. آمارهای کلی گاه واقعیت را پوشیده نگه می‌دارند و نمی‌توانند به ما در شناخت یک روند یا نظام کمک کنند. برای دست‌یابی به دیدگاهی روشن‌تر باید به بررسی دقیق و جزئی آمارها پرداخت.

بررسی وضعیت نشر در استان یزد طی دهه‌ی ۷۰ به ما امکان می‌دهد، تصویری نسبتاً جامع و دقیق از وضعیت نشر این استان به دست آوریم و با نظرخواهی از ناشران و کتاب‌فروشان که دو قطب تولید و توزیع کتاب هستند، به برخی مشکلات نشر در این استان پی ببریم.

پیشینه‌ی پژوهش در خارج از ایران

با بررسی مطالعات علمی در زمینه‌ی وضعیت نشر و ناشر در کشورهای گوناگون به این نتیجه دست یافتیم که این گونه مطالعات، علاوه بر سابقه‌ی قدیمی، روند جدیدی را نیز دربرمی‌گیرد و هر چند مدت یک بار، وضعیت ناشران و نشر در کشورهای متفاوت بررسی می‌شود. تحقیقی با عنوان بررسی انتشار کتاب در ایرلند، در ۱۹۹۷ انجام شد. این تحقیق به مقایسه وضعیت نشر ایرلند در سال‌های ۱۹۹۴ و ۱۹۹۷ می‌پردازد. در ۱۹۹۷، ۳۹۶ نفر در صنعت نشر فعالیت می‌کردند، در حالی که در ۱۹۹۴، فعالان صنعت نشر ۴۲۴ نفر بودند. عنوان‌های جدید در سال‌های ۱۹۹۷ و ۱۹۹۴ به ترتیب ۸۴۱ و ۷۹۰، و عنوان‌های در دست چاپ، ۷۳۷۵ و ۶۵۴۰ عنوان بوده است. ارزش انواع کتاب‌های به فروش رفته در سال‌های ۱۹۹۷ و ۱۹۹۴ به ترتیب از این قرار بوده است: از کتاب‌های عمومی ۱۳/۸ و ۱۰/۳ میلیون پوند، کتاب‌های آموزشی ابتدایی ۷/۵ و ۷ میلیون پوند؛ کتاب‌های دبیرستانی ۱۸ و ۱۵/۵ میلیون پوند [Iran Look publishing Survey, 1998].

تحقیقی نیز درباره‌ی چهار سازمان اصلی انجمن ملی کتاب پاکستان، بنیاد ملی پاکستان، دفتر یونسکو در پاکستان، انجمن ناشران و فروشندگان کتاب پاکستان انجام شده است که رشد صنعت نشر را در یک کشور در حال توسعه، با در نظر گرفتن این عوامل بررسی می‌کند: نظام‌های آموزشی که بر عادت مطالعه تأثیر دارند؛ مسائل چاپ و توزیع؛ سطح سواد؛ موقعیت‌های

نشر
بنا به طبیعتش
فضاساز
و فرهنگ‌آور است
و از مهم‌ترین
و نیرومندترین
اهرم‌های
تحول فکری
و فرهنگی است

۱۸/۱۹۹۰۹

بهار و تابستان ۱۳۸۶

۹۱

اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی؛ وضعیت کتابخانه‌ها؛ نظام‌های کنترل کتاب‌شناختی؛ تغییرات وضعیت سیاسی؛ حمایت دولت در زمینه‌ی سیاست اطلاع‌رسانی؛ نظارت به حق تألیف؛ شبکه‌ی کتابخانه‌ها؛ انجمن‌های تجارت کتاب؛ و امکانات فنی آموزشی [Rafia, 1989].

تحقیقی در سال ۱۹۹۶ درباره‌ی وضعیت انواع کتاب‌های منتشر شده در هندوستان، از جمله کتاب‌های درسی و کتاب‌های کودکان، و هم‌چنین متغیرهایی که بر تولید و فروش کتاب تأثیر می‌گذارند، انجام شد. این تحقیق امکانات آموزشی و دورنمای نشر کتاب را در هندوستان تشریح می‌کند و در پایان پیشنهادهایی برای حل مشکلات نشر در هندوستان ارائه می‌دهد، [Kumar, 1992].

تحقیقی درباره‌ی فرمت‌های انتشار منابع در سال ۱۹۹۸ در کشور فرانسه انجام شد. سؤالاتی که در این تحقیق مطرح شدند از این قرارند: آیا ناشران از وب تجربه‌ی رضایت‌بخشی داشته‌اند؟ محاسن و معایب آن چه بوده است؟ ناشران چه اقداماتی را باید برای موفق شدن انجام دهند؟ این سؤال‌ها برای ۵۰۰ ناشر کتاب، مجله، خبرنامه و ناشران الکترونیکی فرستاده شد و ۳۲ درصد به پرسش‌های مطرح شده جواب دادند. به عبارت دیگر، ۱۶۰ پرسش‌نامه تکمیل شد. ۹۴ درصد از پاسخ‌دهندگان وب سایت داشتند. ۶۵ درصد ناشرانی که فقط با منابع غیرالکترونیکی سروکار داشتند، ۲۵ هزار دلار یا کمتر هزینه‌ی وب سایت داده بودند، درحالی که ۵۵ درصد از ناشرانی که با رسانه‌های الکترونیکی ارتباط داشتند، ۱۰۰ هزار دلار بیشتر، ۲۰ درصد از آن‌ها بیش از ۵۰۰ دلار خرج کرده بودند [most Publishers..., 1999].

بررسی ۳۹ ناشر انگلیسی و ۴۵ ناشر آمریکایی در موضوع دسترسی به اطلاعات، فناوری، مجراهای توزیع و موارد مشابه، موضوع تحقیق دیگری است. ۶۶ درصد از ناشران آمریکایی و ۶۴ درصد از ناشران انگلیسی معتقد بودند که اطلاعات در سازمان وجود دارد، ولی هنگام نیاز در دسترس نیست. ۸۰ درصد از پاسخ‌دهندگان آمریکایی و ۷۲ درصد از پاسخ‌دهندگان انگلیسی، اولویت اول را در اطلاع‌رسانی بهتر دانستند. ناشران هم‌چنین ابراز کردند که امنیت ندارند، چون رقیبانشان اطلاعات بیشتری در اختیار دارند. ۱۵ درصد از ناشران انگلیسی و ۱۸ درصد از ناشران آمریکایی معتقد بودند که کتاب‌های الکترونیکی تأثیر معناداری در بعضی بازارهایشان در ۵ سال آینده خواهند داشت. بقیه ناشران انتظار داشتند که تأثیر کتاب‌های الکترونیکی کم باشد یا تأثیر قابل ملاحظه‌ای نداشته باشند. میان ناشران آمریکایی و انگلیسی در زمینه‌ی اهمیت تولید در مقابل تقاضا، اختلاف سلیقه وجود دارد.

در پایان این تحقیق آمده است: استفاده‌ی صحیح از فراداده‌ها اهمیت دارد. مشتریان پیوسته به جست‌وجوی کتاب می‌پردازند. اگر مصرف‌کننده نتواند آن را نیابد، نمی‌تواند آن را ارزیابی کند و نهایتاً نمی‌تواند بخرد. به همین دلیل پیشنهاد می‌شود، ناشران مشغول تنظیم استانداردهای فراداده‌های صنعت خود شوند [Survey of publishers ..., 1998].

پیشینه‌ی پژوهش در ایران

در سال ۱۳۵۸، حیاتی، در تحقیقی که هدف آن بررسی کیفیت توزیع انتشارات ناشران در ایران بود، به این نتایج دست یافت: آمارهای موجود درباره‌ی کتاب‌های منتشر شده عموماً ناقص است؛ ناشران و کتاب‌فروشان مهم‌ترین عامل توزیع کتاب هستند؛

بیشتر ناشران در تهران مستقر هستند؛ و نشر با نبود توزیع صحیح و برنامه‌ریزی دولت روبه‌روست. محقق درباره‌ی مشکلات کتاب‌فروشان به این موارد اشاره دارد: پایین بودن میزان کتاب‌خوانی، سودآور نبودن شغل کتاب‌فروشی، نبود توزیع صحیح، نبود تبلیغ برای کتاب، و بالا بودن قیمت کتاب نسبت به درآمد مردم. [حیاتی، ۱۳۵۸].

مؤمنی مرادی، در سال ۱۳۶۶ به بررسی و مقایسه‌ی انتشار کتاب در ایران در سال‌های ۵۶-۱۳۵۴، ۱۳۶۰ و ۱۳۶۳ می‌پردازد. نتایج نشان می‌دهد که بعد از انقلاب اسلامی، ناشران دولتی فعالیت کمتری نسبت به سابق داشته‌اند. کمبود بودجه‌ی انتشاراتی سازمان‌های دولتی، گرانی و کمبود کاغذ و مواد لازم برای چاپ و صحافی، عدم استفاده از تجربه و تخصص در زمینه‌ی چاپ و نشر و موارد مشابه، در این رکود، تأثیر داشته است.

زند رضوی و اخلاص پور در سال ۱۳۵۷، در یک دوره‌ی پنج‌ساله، وضعیت نشر کتاب را در استان کرمان بررسی کردند. این تحقیق با عنوان «بررسی وضعیت نشر کتاب در کرمان در سال‌های ۱۳۷۰-۱۳۷۴»، با استفاده از پرسش‌نامه و به روش پیمایشی انجام شد. در پایان آن، تصویری کلی از وضعیت چاپ و نشر در کرمان و فهرستی از مشکلات موجود ارائه شده است.

تحقیق دیگری در سال ۱۳۷۸ با عنوان «وضعیت نشر کتاب خراسان و ترسیم وضعیت مطلوب» توسط حسنی انجام گرفت. نتایج نشان می‌دهد که در سال ۱۳۷۷، حدود ۳/۹ درصد از عناوین کشور در استان خراسان تولید شده‌اند. از نظر میزان رشد، از سال ۷۳ تا ۷۷ در مجموع نشر کتاب سیر نزولی را طی کرده است. هر ساله به تعداد ناشران افزوده شده، اما از فعالیت آن‌ها کاسته شده است؛ گرچه به سوی تخصصی شدن گام برداشته‌اند. بیشتر ناشران و کتاب‌فروشان تا حدودی از کار خود راضی بوده‌اند. کتاب‌های درسی و کمک‌درسی، قرآن، ادعیه و موضوع زبان، بیشترین میزان فروش را به خود اختصاص داده‌اند.

تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش

استان یزد ۲۳ چاپ‌خانه داشته است که ۱/۳ درصد از چاپ‌خانه‌های کل کشور و ۲/۲ درصد از چاپ‌خانه‌های شهرستان‌های غیر از تهران را شامل می‌شده است. تعداد دستگاه‌ها و ظرفیت تولید در تهران بیش از دو برابر دیگر شهرستان‌ها بوده است. استان یزد با ۳۵ دستگاه افست و مسطح، ۰/۷ درصد از دستگاه‌های کل کشور و ۱/۵ درصد از دستگاه‌های استان‌های غیر از تهران را به خود اختصاص داده است. هم‌چنین آمارهای موجود نشان می‌دهند که سرانه‌ی کتاب در کل کشور ۱/۸۴ نسخه برای هر نفر بوده است که در استان یزد براساس کتاب‌های منتشر شده در این استان، ۰/۲۳ نسخه برای هر نفر است (جدول ۱). فراوانی عناوین منتشر شده در یزد در مجموع سیر صعودی داشته است. در سال ۱۳۷۹، ۵۸ عنوان کتاب با شمارگان ۳۲۵۹ در این استان منتشر شده است که در مقایسه با کل کشور سیر نزولی را نشان می‌دهد (جدول ۲). ولی در مقایسه با سال‌های گذشته، نشر در خود استان افزایش داشته است.

اداره‌ی کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان یزد، در سال ۱۳۷۰ دو جواز نشر صادر کرد که این روند در طول دهه‌ی ۷۰ ادامه داشته و هر ساله بر تعداد ناشران افزوده شده است (هر سال به‌طور متوسط دو ناشر). با توجه به یافته‌های تحقیق، ناشران فعال یزد، تقریباً ۲۷ درصد از کل ناشران را

پژوهش‌های متعدد
وسيله‌ای برای
شناخت درست
و پیش‌بینی رفتار
و عوامل
مؤثر بر نشر
هستند

۱۸/۱۹۹۰۹۳
بهار و تابستان ۱۳۸۶

۹۳

۶۶ درصد از
ناشران آمریکایی
و ۶۴ درصد از
ناشران انگلیسی
معتقد بودند که
اطلاعات
در سازمان
وجود دارد
ولی هنگام نیاز
در دسترس
نیست

تشکیل می داده‌اند. طی دهه‌ی ۷۰، و عده‌ی معدودی در زمینه‌های تخصصی فعالیت داشته‌اند. به این ترتیب که سه ناشر از میان ناشران، در زمینه‌ی پزشکی، کودکان و علمی بیشتر از دیگران کتاب منتشر کرده‌اند. کل عناوین منتشر شده در استان به‌طور کلی سیر صعودی داشته و چاپ اول درصد بیشتری را به خود اختصاص داده است. هم‌چنین، میزان تألیف بسیار بیشتر از ترجمه بوده و به‌طور متوسط، تألیف ۸۵ درصد و ترجمه ۱۵ درصد از انتشارات را به خود اختصاص داده است. بیشترین تعداد عناوین متعلق به سال ۱۳۷۹ و کمترین تعداد مربوط به سال ۱۳۷۱ بوده است.

جمع کتاب‌های منتشر شده در استان یزد طی مدت زمان تحقیق، ۱۸۴ عنوان بوده است. بیشترین عنوان، با متوسط سالانه‌ی شش عنوان، به زمینه‌ی ادبیات و سپس به ترتیب به زمینه‌های علوم عملی، فلسفه و دین، و زبان اختصاص داشته است (جدول ۲).

متوسط شمارگان کتاب‌ها حدود چهار هزار نسخه بوده است. بیشترین شمارگان به کتاب‌های کودکان و نوجوانان، و کمترین شمارگان به فلسفه تعلق داشته است. بیشتر ناشران شغل اداری داشتند و ۱۱ درصد از آن‌ها کتاب‌فروش نیز بودند. به عبارت دیگر، نشر را به عنوان شغل دوم پذیرفته بودند. این امر حاکی از پرداختن غیرحرفه‌ای و تشکیلاتی به امر نشر از سوی ناشران است. از نظر برخورداری از تسهیلات دولتی، ۶۶/۷ درصد از ناشرانی که کتاب منتشر کرده‌اند، به‌طور متوسط دو بار و هر بار به‌طور متوسط ۳۵ بند کاغذ دریافت داشته‌اند و ۵۰ درصد به‌طور متوسط دو بار از وام ویژه‌ی ناشران استفاده کرده‌اند.

مدت زمانی که برای تولید کتاب، بعد از دریافت از نویسنده تا ویراستاری و ورود به بازار، صرف می‌شده، به‌طور متوسط ۴/۵ ماه بوده است. از این مدت زمان، ۲ ماه صرف دریافت مجوز چاپ، تریخیص و تهیه‌ی کاغذ می‌شده است. این در حالی است که زمان معمول برای فروش کتاب حدود ۳۲ ماه است.

حدود ۵۵/۵۵ درصد ناشران استان یزد، ملاک خود را برای پذیرش یک کتاب، جدید بودن موضوع آن اعلام کردند. نزدیک به ۸۳ درصد از ناشران، بیشترین اولویت را در انتخاب و پذیرش کتاب، برای دریافت اثر و بررسی آن، قائل شدند. پیشنهاد موضوع از سوی نویسنده، با ۱۶ درصد در مرحله‌ی بعد قرار داشت. این امر نشان‌دهنده‌ی عدم خلاقیت ناشران است. ناشران مبتکر و خلاق که با توجه به نیازهای جامعه حرکت می‌کنند، همیشه موضوعاتی را برای تألیف و ترجمه در اختیار دارند و با طرح و برنامه به سراغ نویسنده می‌روند. این کار علاوه بر دلگرمی مؤلف، خلأهای موجود در جامعه را نیز می‌پوشاند.

از نظر رضایتمندی از شغل، بیش از ۳۸ درصد از ناشران تا حدودی راضی بوده‌اند و ۲۷ درصد راضی و به ترتیب ۱۶ و ۱۱ درصد تا حدی ناراضی و کاملاً ناراضی بوده‌اند. بیشتر ناشران اظهار داشتند: با علاقه کار خود را انتخاب کرده‌اند و آن را به هر کاری ترجیح می‌دهند، وگرنه دست به مخاطره در حرفه‌ای کم درآمد و پرمشقت نمی‌زدند. به علاوه، نارضایتی ناشی از وضعیت حاکم به نشر است و اگر مشکلات حل شود، دیگر گزینه‌ی نارضایتی هیچ درصدی را نخواهد داشت.

۷۲ درصد از ناشران عضو تعاونی ناشران و ۸۳ درصد عضو اتحادیه بودند. این در حالی است که بیش از ۴۴ درصد از ناشران نقش اتحادیه و تعاونی را در پیشبرد امور نشر ضعیف ارزیابی کرده‌اند. ۵۵ درصد از ناشران دارای سایت نشر و ۳۹ درصد دارای برنامه‌ی ویراستاری بودند.

۱۸/۱۹۱۹۲

بهار و تابستان ۱۳۸۶

۹۴

نتیجه‌ی این نظرخواهی، ما را نسبت به بهبود کیفیت نشر تاحدودی خوش بین می‌کند.

پیشنهادها

- ایجاد بانک اطلاعاتی و نظام اطلاع‌رسانی کارآمد در زمینه‌ی آمار و ارقام نشر، ناشران، چاپ‌خانه‌ها، دستگاه‌های چاپ، مراکز لیتوگرافی و مانند آن که به پیشرفت نشر کمک می‌کند.
- برگزاری دوره‌های آموزشی صنعت و مهندسی چاپ، نشر کتاب، ویراستاری، تولید فنی و هنری، و مدیریت چاپ که باعث تولید با کیفیت بالا و تحول در نشر می‌شود.
- کمک مالی به ناشران و چاپ‌خانه‌ها برای تجهیز به امکانات و دستگاه‌های پیشرفته.
- حذف همه‌ی هزینه‌های مربوط به اداره‌ی مالیات و دارایی از شغل‌های فرهنگی، از قبیل نشر و کتاب‌فروشی.
- حمایت غیرمستقیم دولت از طریق خرید تضمینی و یا پیش خرید انتشارات برای تجهیز کتاب‌خانه‌های عمومی و تخصصی.
- به کارگیری شیوه‌های گوناگون برای تشویق مراجعه به کتاب‌خانه ارائه خدمات.
- افزایش نقش حمایتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و لغو مقررات دست و پاگیر.

آمارهای موجود
نشان می‌دهند
که سرانه‌ی کتاب
در کل کشور
۱/۸۴ نسخه برای
هر نفر بوده است
که در استان یزد
براساس کتاب‌های
منتشر شده
۰/۲۳ نسخه
برای هر نفر است

جدول ۱. مقایسه‌ی سرانه‌ی کتاب کل کشور و استان یزد (۱۳۷۹ تا ۱۳۷۰)

سال	کل کشور			استان یزد		
	جمعیت	شمارگان	سرانه‌ی کتاب	جمعیت	درصد جمعیت	شمارگان
۱۳۷۰	۵۵۳۷۱۶۳۰	۶۲۵۹۰۰	۰/۰۵	۶۹۱۱۱۹	۱/۲۳	۱۲۳۰۰
۱۳۷۱	۵۶۷۰۷۲۸۶	۳۳۲۳۲۶۹	۰/۵۸	۷۱۸۷۶۳	۱/۲۶	۷۰۰۰
۱۳۷۲	۵۷۵۵۶۰۲۱	۵۳۰۹۶۲۶۹	۰/۹۲	۷۳۰۶۹۱	۱/۲۶	۲۶۰۰۰
۱۳۷۳	۵۸۳۸۸۷۱۳	۵۷۹۹۳۱۶	۰/۰۹	۷۳۹۵۸۱	۱/۲۶	۷۰۸۰۰
۱۳۷۴	۵۹۲۶۳۵۲۹	۶۱۱۷۳۸۸۲	۱/۰۳	۷۴۵۲۰۲	۱/۲۵	۲۸۵۰۰
۱۳۷۵	۶۰۰۵۵۴۸۸	۸۰۴۳۲۱۱۸	۱/۳۳	۷۵۰۷۶۹	۱/۲۵	۶۱۰۰۰
۱۳۷۶	۶۰۹۳۶۴۹۷	۸۲۶۳۶۵۱۵	۱/۳۵	۷۶۳۶۴۱	۱/۲۵	۷۸۲۰۰
۱۳۷۷	۶۱۸۳۰۰۳۲	۸۶۲۲۲	۱/۳۹	۷۷۶۷۳۴	۱/۲۵	۹۷۵۰۰
۱۳۷۸	۶۲۷۹۲۵۸۰	۱۰۸۰۴۸۱۸۸	۱/۷۱	۷۸۸۸۸۰	۱/۲۵	۷۳۰۰۰
۱۳۷۹	۶۳۷۴۰۷۰۶	۱۱۷۷۸۴۷۰۹	۱/۸۴	۸۱۷۲۳۶	۱/۲۸	۱۸۹۰۰۰

۱۸/۱۹۹۱۹۹
بهار و تابستان ۱۳۸۶

۹۵

جدول ۲. فراوانی عناوین منتشر شده در استان یزد به تفکیک وضوح (۱۳۷۰ تا ۱۳۷۹)

موضوع	سال	۱۳۷۰	۱۳۷۱	۱۳۷۲	۱۳۷۳	۱۳۷۴	۱۳۷۵	۱۳۷۶	۱۳۷۷	۱۳۷۸	۱۳۷۹	جمع	متوسط
کلیات		-	-	-	-	-	-	-	۱	-	۳	۴	۲
فلسفه و دین		۲	-	۱	۲	-	۱	۵	۳	۴	۴	۲۲	۳
علوم اجتماعی		-	-	-	-	۱	۱	۱	۲	۱	۵	۱۱	۲
زبان		۱	-	-	۴	۱	۱	۵	۱	۱	۵	۱۹	۳
علوم طبیعی و ریاضیات		۲	۱	۱	۱	۳	-	-	-	۲	۲	۱۲	۲
علوم عملی		۳	۳	۱	۸	۱	۶	۴	۴	۲	۸	۴۰	۴
هنر		۱	-	-	۲	-	-	-	-	-	۲	۵	۲
ادبیات		۲	-	۳	۳	۳	۴	۲	۱	۵	۴	۴۹	۶
تاریخ و جغرافیا		-	-	۱	۱	-	۳	۱	۱	۲	۳	۱۲	۲
کودک و نوجوان		-	-	-	-	-	-	۲	۱	۲	۴	۱۰	۲
جمع		۱۱	۴	۷	۲۱	۱۰	۱۶	۱۸	۱۹	۲۰	۵۸	۸۴	-

منابع

۱. آذنگ، عبدالحسین. آشنایی با صنعت چاپ و نشر. سمت. تهران. ۱۳۷۵.
۲. حسینی، محمدرضا. «بررسی وضعیت نشر کتاب در استان خراسان (۱۳۷۷-۱۳۷۳) و ترسیم وضعیت مطلوب». پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد کتاب‌داری و اطلاع‌رسانی. دانشکده‌ی علوم انسانی. دانشگاه تربیت مدرس. ۱۳۷۸.
۳. حیاتی، ذهیر. «توزیع کتاب در ایران». پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد کتاب‌داری و اطلاع‌رسانی. دانشکده‌ی علوم و تربیت. دانشگاه تهران. ۱۳۵۸.
۴. راهنمای مشاغل صنعت و چاپ. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی. تهران. ۱۳۷۴.
۵. نذررضوی، سیامک و اخلاص‌پور، رویا. بررسی وضعیت چاپ و نشر در کرمان ۱۳۷۴-۱۳۷۰. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی کرمان. ۱۳۷۵.
۶. مؤمنی مرادی، فرزانه. «بررسی و مقایسه‌ی انتشار کتاب در ایران، سال‌های ۵۶-۱۳۵۴ و ۶۲-۱۳۶۰». پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد کتاب‌داری و اطلاع‌رسانی. دانشکده‌ی علوم تربیتی دانشگاه تهران. ۱۳۶۶.
7. Ahmad - sheikh, Rafia. "Book publishing in pakistan." Pakistan - Library Bulletin, Vol. 20, No.1(mar.1989).
8. "Iran Book Publishing survey 1998-concerning Republic pf Ireland only." Irish: The Irish book publishers Association, [sd]. [on-line] Available: Retrieved from the world wide web: <http://www.irelandseys.com/cle/report.htm-22k>.
9. Kumar, N. "Book publishing problems and prospects." Granthana. Vol. 3, No. 7 (Jan. 1992): 7-28.
10. "most publishers say they don't have all the information they need." Book publishing, vol. 24, No. 95, (1999): 55.
11. "Survey of publishers looks at issues and oportunities." Information today, vol. 15, No. 6 (Jun. 1998). 55. [on-line]. Available: <http://www.findarticles.com/m3336/N6-v15/issue.jhtml-26k>.

۱۸/۱۹۱۹

بهار و تابستان ۱۳۸۶

۹۶

۱۸/۱۹۹۰/۱۹۳
بهار و تابستان ۱۳۸۶

۹۷